

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Jure Patronatus. Tit. 9

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

TITULUS IX.

De Iure Patronatus.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	sticum: Et Cur.
2. Jus Patronatus Ecclesiasticum ad imitationem Juris Patronatus Civilis introductum.	16. Cum olim esset ignotum quibus modis introductum.
3. Varia in Jure Canonico habet nomina.	17. Qui illi.
4. Definitio communis.	18. An eos concurrere necesse.
5. Vera.	19. Fundatione quis acquirat.
6. Triplex.	20. An ipso jure?
7. Ecclesiasticum.	21. Constructione quis.
8. Laicale.	22. Dotatione quis.
9. Quando ex Ecclesiastico fiat Laicale.	23. Sine ea non dedicanda Ecclesia.
10. Mixtum quid.	24. Quid, si dorent plures.
11. Quae circa hoc consideranda.	25. Dos qualis esse debet.
12. Est & Hereditarium & Gentilitium.	26. Dotare qui possunt.
13. Illud quid.	27. Qui cogantur.
14. Quid hoc.	28. Istis modis ut ad sui Ordinarii consensus, necesse.
15. Omne dicitur Ecclesiasticum: Et Cur.	29. Ordinarii nomine quis hic veniat.

Corvinus
De Personis
et Beneficiis Ecclesiasticis

G I V
32

30. Quid, si consentire no-
lit.	42. Cur Onerosum.
31. Consensum ejus inter-
venisse unde presuma-
tur.	43. Transferri potest in
alios, idq; vel inter vi-
vos, vel mortis causa.
32. Prescriptione, & qua-
li, an acquiratur Jus
Patronatus controver-
sum.	44. Inter vivos permuta-
tione.
33. Acquiritur per Pri-
vilegium Papa.	45. Donatione: cui ali-
quando adesse debet Epi-
scopi consensus.
34. Non absq; eo in Eccle-
sias Conventualibus &
Regularibus.	46. Venditione universita-
tis: & quando.
35. Intervenisse presumi-
tur ex lapsu temporis.	47. Quando non.
36. Jus patronatus qui
non prohibentur.	48. Universitatis nomine
qua hic veniant.
37. Etiam Femina.	49. An ob delictum Patro-
ni bonis publicatis,
transeat in Fiscum con-
troversum.
38. Qui prohibeantur.	50. Mortis causa Jus Pa-
tronatus transit in here-
des: & quales.
39. Patroni consequuntur
Jus Honorificum, Utile,
Onerosum.	51. An in fideicommissa-
rium?
40. Jus Honorificum in
quo consistit.	52. In causa Juris Patro-
natus quis Judex compe-
tens.
41. In quo Utile.	

[Gg]

53. Quis

53. *Quis in caussa possessionis Eius.*
 54. *Jus Patronatus probandum.*
 55. *Per documenta authentica.*
 56. *Quae sint illa.*
 57. *Præsentationum multiplicationem.*
 58. *Immemorialis usus quae hic vis.*
 59. *Per præsentandi possessionem quadragenariam.*
 60. *Per Ordinariorum Enuntiativas.*
 61. *Insignia Familiae.*
 62. *Denominationem Cappella.*
 63. *Sententiam Episcopi.*
 64. *Literas Institutionales.*
 65. *In quibus procedant dicti probandi modi: Et à quibus requiratur plenior.*
 66. *In quibus præsumatur Usurpatio.*
 67. *Amittitur jus Patronatus propter delictum: Et Quale.*
 68. *Ob causas alias: Et quas.*
 69. *Ex jure Patronatus nata Regalia.*
 70. *Non habet locum in Belgio.*

Antequam prosequamur explicare modos, quibus Beneficia conferuntur Jure Ordinario, tractabimus de Jure Patronatus in genere, moti ad hoc occasione titularum disputationum præcedentium. Præcipuè cum præcipuus Eius juris effectus in præsentatione, quæ Institutionem præcedit, consistat.

Jus Patronatus, de quo acturi, videtur à Jure Canonico, exemplo Juris Patronatus Civilis, quod non raro ad imitationem Juris Civilis est scriptum, esse introductum. Quemadmodum enim olim Dominici per servorum manumissionem consequentur Jus Patronatus: Quod

CORVINUS
 De Personis
 et Beneficiis Ecclesiasticis

G I
 32

Quod in operis, honorum successione, obsequiis patrono debit, consistebat, vide nostra Digesta per Aphorism. explicata lib. 37. tit. pen. & ult. & lib. 38. tit. 1. & 2. Et Enarrat. nostr. in Cod. lib. 6. tit. 1. 4. 6. ita etiam Ecclesie adificatione, aliisque modis, de quibus infra, Jus Patronatus consequimur hoc jure nostro, suadente id ratione naturali, qua ad remunerandum obligamur illis, à quibus accepimus beneficium. c. cum in officiis. 7. de testament. l. sed et si. 25. §. consuluit. ff. de hered. petit.

De hoc jure considerabimus. 1. Quid sit; 2. Quotuplex; 3. Unde traxerit originem; 4. Quid Patrono competat ratione ejus. 5. Quibus modis acquiratur; Quomodo, transferatur; Quis in eo Judex; Quomodo probetur: & Amittatur.

Jus Patronatus, (à Jure & Patrono appellatum) varia in jure 3 Canonico habet nomina. Quandoque enim dicitur *Advocatus*, c. quia clerici. 6. & ibi Gloss. hic. Patronus *Advocatus*. c. cum autem. 24. eod. Aliquando *Vicedominatus*, vel custodia & guardia, c. preterea. 23. eod. quia Patroni est Ecclesiam defendere adversus injuriam & oppressiones, can. 31. filii. 16. qu. 7. Aliquando *Processionis jus*; quia Patrono in processu publico debetur honor. can. pimentis. 26. cum seq. d. caus. 16. & qu. 7. Gloss. in d. c. quia Clerici. vers. *Advocatus*. Paul. de Ciudadanis. tract. de jure patronat. part. 1. num. 44. Sylvest. in Sum. verb. *Jus Patronat.* num. 1.

Solet definiiri non uno modo; aut videre est apud Abbat. ad rubr. 4 de Jure Patron. Paul. de Ciudadanis tract. de jure Patron. part. 1. num. 42. Rochum de Curte in Reper. Rubr. hujus Tit. circa princ. *Virian. in praxi Juris Patron.* part. 1. lib. 1. cap. 2. num. 2. *Fumum in armilla.* verb. *Jus patronatus.* Communiter: Quod sit *Jus honorificum, onerosum, & utile*, alicui competens in Ecclesia, pro eo quod de Diocesani consensu eam fundavit, construxit, vel dotavit, vel is à quo causam habuit. Rejiciunt illam Doctores, alii, tanquam obscuram; nec enim declarat quale illud Jus sit, honorificum, onerosum, utile: Propterea substituunt aliam: Nempe: Quod sit *jus presentandi Clericum ad Ecclesiam vel Beneficium vacans.* Lancellot. Inst. Juris Can. lib. 1. tit. 28. *Canis. ad rubr. hic. Zes. in Coram. ad hunc tit. post Hostiens. in sum. eod.* Rejicimus & hanc; Quod & alia contineat definitum, sub definitione non comprehensa: uti Jus

honorificum, quo Patrono praestanda obsequia convenientia, & in Ecclesia locus honorificus: *c. nobis. 25. in fin. hoc tit.* Jus Utile, quo Patrono inopia presso subveniendum ab Ecclesia; *d. c. nobis. 25. & c. quicumq. 16. qu. 7.* Jus Onerosum, quia patroni est, Ecclesiam, ne cui dilapidentur bona, defendere *can. 31. filius & nepotibus. 16. qu. 7.* unde, ut dictum, Advocata vocatur; *d. c. quia Clerici. 6.* Probamus *Chi Inst. Jur. Canon. lib. 2. tit. 9.* hanc.

5 Jus Patronatus est, quod alicui in Ecclesia acquiritur, vel competit, eo quod ipse, vel ejus auctores Ecclesiam posuerint, aedificaverint, vel sanctoribus non minimum auxerint, consensu Episcopi adhibito, ex quo jure cum utilitate honor & onus simul resultant.

6 Est triplex; Ecclesiasticum, Laicale, & Mixtum. *sec. Gonzalez. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 18. a num. 4. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 153. cum seqq.*

7 Ecclesiasticum est, quod competit ratione Ecclesiae, personae Ecclesiasticae vel Laicali. Puta; Quod de bonis Ecclesiasticis; *just. de electus. de offic. Legat. c. cum dilectus. h. tit.* aut bonis intuitu Ecclesiae quaesitis, *Gloss. in d. c. dilectus. verb. in concessione.* aut Clerico Beneficario non habente bona patrimonialia, aut aliunde quaesita, *Roeb. d. ver. verb. jus. num. 18. Lambert. tract. de jure patron. lib. 1. part. 1. qu. 2. num. 7. num. 17. Rota decis. 615. num. 4. part. 1.* est fundatum; Quod habet Clericus, vel Universitas, sive Collegium Religiosorum seu Clericorum nomine sua Ecclesia; *Rota decis. 8. de jure patron. Virian. part. 1. lib. 1. cap. 3. num. 10.* Quod habent Laici viventes religiose, & habitum religionis portantes, fori & canonis privilegio gaudentes; *Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. num. 556.* Quod, licet ex bonis Laicalibus originem habens, vel ab initio, aut fundatione, testamento, donatione, aut alio quovis titulo in Ecclesiam, Collegium Ecclesiasticum, personam Ecclesiasticam, Ecclesiam, Dignitatem aut Beneficium ratione, et tractatum. *c. un. §. verum. hic in 6. Roeb. d. ver. jus. qu. 7. num. 14. Lambertin. tract. de jure Patron. lib. 1. qu. 1. art. 1.* Conditione enim personae mutata, & videtur mutata honorum conditio, *Valasc. de jure Episc. phyt. qu. 17. num. 15.* & res non privilegiata, veniens ad privilegium antiquam amittit naturam, & mutatur in privilegiatam. *sec. Tyrand. de jure*

Corvini
De Person
et Benefic. Ecc

G I
32

Jure Primogen. in præfat. num. 133. Barbof. in l. haeres absens. in pr. num. 176. ff. de judic. Barbof. Jur. Eccles. univ. lib. 3. cap. 12. à num. 8.

Laicale Jus Patronatus est, quod persona Ecclesiastica vel Laicali vel ratione sui patrimonii; *Gloss. in Clem. plures. verb. presentare. hoc tit. Hojed. de incompatib. cap. ult. num. 113. Virvian. d. part. 1. lib. 1. cap. 3. num. 11. Zerola in praxi Episc. part. 1. verb. Jus Patronatus. num. 1. vel quia fundatori Laico successit; Abb. in d. c. dilectus. num. 4. Mandos. sup. reg. 1. Cancell. qu. 10. num. 7. Barbof. d. lib. 3. & cap. 12. num. 14. competit.*

Fit, ex Ecclesiastico, Laicale; si transeat, non lucrativo, sed oneroso, ut permutationis, titulo; cum auctoritate Apostolica, in Laicos. *Bergin. decis. 22. num. 6. p. 1. Ut & ex Laicali fit Ecclesiasticum, & ejus naturam assumit; quando transit in personas Ecclesiasticas. Abb. in c. de monachis. num. 14. de probat. & in c. 1. h. t. in 6. ubi Joan. Monach. num. 4. prob. in addit. num. 17. Rebuff. de nominat. qu. 8. num. 22. Barbof. in collect. ad c. porrò. 7. num. 3. de privileg. Persona enim presentans attenditur; & prout illa est ita ipsius Juris Patronatus natura determinatur. *Mohed. decis. 9. in fin. de jure patronat. Crescent. decis. 9. eod. vid. Sord. conf. 358. num. 9. cum seqq. Barbof. d. loc. num. 16.**

Mixtum Jus Patronatus est, quod partim ad Clericum pertinet, partim ad Laicum. *Felin. in tract. quando litera Apostolica. Barbof. d. lib. 3. cap. num. 17.*

Considerandum; 1. Illud facta de alterius vicibus presentando in concordia, juxta *Clem. plures. §. ut facilius. hoc tit. in turno patroni Laicali conferri Laicale, in Ecclesiastici turno Ecclesiasticum;* 2. Vacans in turno Ecclesiastici in mente Apostolico esse reservatum: *Joann. Andr. in c. cum in illis. §. fin. in fin. de prebend. in 6. non vacans in turno Laici: Barbof. d. loc. & num. Haberi pro merè Laicali; quoad exclusionem reservationis: Covarruv. pract. qu. 36. num. 5. vers. & ideo. Achil. decis. 3. de jure patron. Mandos. sup. reg. 1. Cancell. qu. 10. num. 8. Garc. de benef. part. 5. cap. 1. num. 582. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 10. num. 76. Non decidere formam examinis per concursum positam in Concil. Tridentino sess. 24. de reform. cap. 18. pro conferenda parochiali juris Patronatus*

natus Ecclesiastici. *S. Congr. quam refert Barbosa de offic. & potest. Parisiensi cap. 2. num. 126.*

12 Dividitur etiam Jus Patronatus in *Hereditarium & Gentilitium.*
 13 *Illud est, Quod, ad hæredes quoscunque, etiam extraneos transit, c. quoniam. 3. hic. Covarruv. lib. 2. var. resol. cap. 16. num. 6. Gratian. discept. forens. cap. 645. num. 10.*

Quale præsumitur esse in dubio, ex fundatione, vel aliunde non probetur contrarium. *Cardin. in d. Clem. plures. qu. 6. & ibid. Ancler. ran. num. 7. & in Lambertin. d. tract. 2. part. 1. lib. qu. 2. num. 15.*

14 *Gentilitium est, quod tantum transit ad illos qui sunt de fundatorum genere. Gabr. conf. 196. num. 2. lib. 2. Riccius tract. de jure patron. resolut. 232.*

Non præsumitur tale in dubio. *Innoc. in Rubr. h. t. num. 4. Alii in cap. cum saculum. 13. num. 5. eod. Gabriel. conf. d. num. 1. Quod totius familiae & descendentiæ ordinariè in provisionibus facta mentio. Barbosa. d. lib. 3. & cap. 12. num. 23. Rota decis. 675. num. 3. in fin. part. 1.*

15 *Omne Jus Patronatus dicitur Ecclesiasticum; quia annexum spirituali, id est, sacro; c. de jure vero. 16. hic. ut quæ adherent locis religiosis, censentur religiosa. l. quæ religiosa. 43. ff. de reivindic. Nomen per se est Ecclesiasticum, quo fit ut & Laicis competat; qui aliquot à sacrorum ministerio arcentur. c. decernimus. de jud. c. causam. de prescript.*

16 *Fuit hoc jus Patronatus primis Ecclesiæ temporibus signorum, ut Gloss. in can. pia mentis. 16. qu. 7. Barbosa. lib. 3. jur. Eccles. cap. 12. num. 27. Cirenium in parat. ad Decret. ad hunc tit. & prerogative quibus tunc gaudent Ecclesiarum fundatores irrepperunt sensim & furim, contentia scilicet ad excitandos fidelium animos; ut testatur Innocentius III. in c. quoniam. 3. hic. Impellebant ad hoc jus habendum plebs præcipue duo, ambitio & avaritia; Qui enim olim construebant Ecclesiam arrogabant sibi præcipue bonorum Ecclesiæ collatorum dispensationem; nec non Clericorum ordinationem seu institutionem. Eorum audaciam repressit primum Pelagius II. can. Abbatem. 18. qu. 2. Concilium Toletanum III. can. noverint. 10. qu. 1. Merito. Tolliebant enim dotem Ecclesiæ ab Episcoporum ordinatione; imo & rebus*

Corvino
De Person
et Benefic. Ecc

G I

32

tas sibi faciebant proprios: quod Concilio Braccarenfi. *can. 6. relato in can. si quis. de consecrat. dist. 1.* nec non antea Concilio Ilerdensi, *in can. 1. caus. 10. qu. 1.* vetitum. Habuere tamen, quod & praeceptum, fundatores ex Ecclesiae consensu & constitutionibus, Clericorum, electionem & nominationem, *d. can. Abbatem. d. cap. decernimus.* ut & cavit Imp. Justinianus *Novel. 57. in fine. & Nov. 128. cap. 18.* Papa Gelasius I. postea Fundatoribus jura omnia adimere voluit, relicto, ut caeteris omnibus Christianis, processionum aditu, *can. pia mentis. can. Trigenius. 16. qu. 7.* Siquidem multi Oratoria & aedificulas sacras in Martyrum honorem aedificantes instituebant conventus & processiones publicas. Quod prohibuit Gelasius; *in can. certum. 7. de consecrat. dist. 1. Luitprandus in ejus vita. in d. can. Pia mentis.* statuens ne aliae processiones fierent quam publicae, quibus ipsi aedificatores sicut alii Christiani interessent Justinianus Imp. *in d. Novel. 123. cap. 32.* vult ne Laici faciant *7. d. s. u.*, quam *δημοτικῶν ἐκδροῶν* vocat, id est, *publicum processum.* *Novel. 67. cap. 1.* Præterea etiam Fundatores gradum, auctoritatem, & dignitatem in Clericorum ordinatione, dispensatione & reddituum perceptione, nec non jus procedendi in fidelium conventibus & coetibus, ut habebant Episcopi alique Prælati. Ferre hoc non potuit Papa Gelasius. Habebant enim Processiones (*Λιτανείας* vocant Græci) ordinariae suum ordinem: ut test. *Tertull. lib. de prescript. adv. heretic. D. August. lib. 22. de Civit. Dei. cap. 8.* Iis, non tantum interesse solebant Prælati, *Tertull. d. lib.* sed & Reges, Principes, Magistratus; aliique Christiani, *Zonar. lib. 3. Annal.* non mixti, sed in coetus varios distributi. Dicit Gregorius *lib. 11. epist. 2.* hæc; *Erat Litania alia Clericorum, alia Monachorum, alia Virorum, alia Fæminarum, alia Monialium, alia Viduarum, alia Infantium, & Pauperum.* Sed Patroni seu Fundatores litaniam peculiarem à reliquis sejunctam. Proptereaque eos Gelasius in caeterorum fidelium litaniam redegit. Postea Papa Alexander III. *c. nobis. 25. hoc tit.* processionis seu potius processionis honorem indulgit Patronis post Clericos. Qui semper sunt primi, *c. 1. de vita & honest. Cleric.* Laici postremi. *Tertull. lib. de exhortat. ad castitat. cap. 7.* inquit; *Differentiam inter Ordinem & plebem constituit Ecclesie auctoritas, &c.* Tandem ut Christianorum zelus excitare-

taretur ad construendas Ecclesias & opibus sublevandas, quasdam prerogativas tacitus magis Ecclesie consensus, quam Lex generalis inducit iis omnibus, qui vel *constructione*, vel *dotatione*, vel *soli concessione* Ecclesiam juvant. Unde verius,

Patronum faciunt dos, edificatio, fundus.

17 Tribus ergo istis munificentie modis, sed frequentioribus, acquiritur Jus Patronatus. *d. c. nobis. c. Abbatem. 18. qu. 2. can. filius. 3. l. c. monasterium. 16. qu. 7. l. 1. Cod. de Colon. Tracensis. l. un. Cod. Theod. de colon. infcio Domino. Lambertin. d. tract. lib. 1. part. 1. art. 10. qu. 1. in princ. Cabed. de Patronatib. Regia Corona. cap. 2. Puta, Ecclesia un Beneficii Ecclesiastici fundatione, constructione, & dotatione. can. unum. 9. dist. 1. de consecrat. d. can. Abbatem. d. can. monasterium.*

18 Quos tamen concurrere non est necesse; sed singuli sufficienter Per *d. c. nobis*, ubi tantum fit constructionis mentio. Per *can. quoniam. 16. qu. 7.* ubi tantum ejus quod collatum: Item *d. can. filius. 31.* videtur dictio *vel*, quae sua natura est alternativa: *Abb. ad rubr. h. l. de scard. de probat. vol. 2. conclus. 958. num. 31. & 34. Mensch. lib. 3. de presumpt. 40. num. 4. cum seqq.* Et vult id ipsum ratio: Cum jus attulerit mittatur in remunerationem beneficii Ecclesie praestiti. Quod tantum fit conjunctim, sed & disjunctim, aut fundando, aut dotatione, aut dotando tantum. *Rochus d. tract. verb. dotavit. qu. 11. d. Inst. Moral. part. 2. cap. 19. qu. 6. Zaf. in com. ad h. t. num. 5. Unger. ibid. num. 12.* Estque ea communis omnium Doctorum opinio. *Ubi Lambert. d. tract. loc. qu. 4. num.* Et sic potest unus fieri Patronus tantumne fundationis, alius ratione constructionis, & alius denique ratione dotationis. *d. can. filius.*

19 *Fundatione* Jus Patronatus acquirit; qui Ecclesiam in proprio solo sumptibus suis construit. *d. can. Abbatem. d. c. nobis. 25.* qui solum seu fundum, in quo aedificari possit, adsignat, & donat: *d. c. nobis. d. can. pie mentis. 26. ibiq. Gloss. d. can. Frigentius. Lambertin. d. part. 1. l. 1. quest. 2. art. 2. num. 1. & 2. Dd. commun. in solidum. Lambert. d. l. c. Massobr. in praxi. habendi concursum. pralud. 7. dub. 18.*

20 Acquirat, ipso jure; nec necesse, ut vult *Paulus de Civ. administrat. d. 17.*

Corvini
De Person
et Benefic. Ecc

G I V
32

de jure patron. part. 3. in verbis secunda causa. quest. 5. num. 13. cum
 segg. & Calder. conf. 5. hoc tit. ut illud sibi reservaverit, modo non re-
 miserit. d. c. nobis. 25. ibi, ex eo jus Patronatus acquirit. Gloss. in can. si quis
 basilicam. 10. in verbis sub tributaria. de consecrat. dist. 1. Roch. d. tract. in
 verb. Ecclesiam fundavit. quest. 8. num. 32. Card. Abb. Felin. in c. signifi-
 carit. de restib. Nec adverstatur quod in dubio magis sit favendum Ec-
 clesiae, quam fundatoribus; arg. l. sunt persona. 43. in fin. ff. de relig. &
 sumpt. fun. Nec enim hic est dubium.

Constructione seu adificatione Ecclesiae Jus Patronatus acquirit, qui 21
 sine proprii fundi assignatione eam etiam in solo ab aliis dato, suis sum-
 ptibus, d. can. monasterium. 16. qu. 7. d. c. nobis. 25. & ibi Butrio num.
 14. Despinat. h. tract. num. 110. Gloss. in can. Apostolicos. 17. qu. 2. verb.
 construxisse. Voluntarie, Lambert. d. part. & lib. quest. 4. art. 7. Rota
 decis. 167. num. 5. & 6. part. 2. & perfectè, Paul. de Citadin. d. part. 3.
 qu. 14. num. 37. cum seq. construit: vel etiam plane dirutam atque de-
 structam, ut nova indigeat consecratione, Bursat. conf. 310. num. 6.
 Campan. in divers. jur. Canon. rubr. 11. cap. 13. num. 339. Rota decis.
 306. part. 3. divers. per c. de fabrica. de consecr. dist. 1. reparat. Abbas in
 d. c. nobis. Roch. d. tract. verb. construxit. num. 12. Lambert. d. tr. part. 1.
 lib. 1. quest. 6. art. 3. Licet ex eadem materia & iisdem lapidibus, & alta-
 re manserit intactum. Reparatio enim hac adificationi comparatur.
 Hostens. ad c. 1. vers. item ex refectione. & c. quoniam. 3. hoc tit.

Dotatione etiam acquiritur Jus Patronatus: d. can. filii. 16. qu. 7. 22
 Quemadmodum enim in carnali matrimonio ad matrimonii onera fu-
 stinenda assignatur dos: l. dotis. 7. in princ. l. si pater. 76. in fine. ff. de ju-
 re dot. l. pro oneribus. 20. Cod. eod. ita in matrimonio spirituali, quod in-
 ter dotantem & Ecclesiam contrahi censetur, certa dos ex redditibus an-
 nualive censibus ad Clericorum alimentationem, ad luminaria & ad cu-
 stodiam custodumque stipendia est constituenda. c. nemo. 9. de consecrat.
 dist. 1. d. Novel. 67. cap. 1. & 2. Nam non est Ecclesiani nisi de dote ei fu-
 erit provisum. cap. cum sicut. 8. de consecrat. Eccles.

Hinc etiam precipitur Episcopis ut sine dote non dedificent Eccle- 23
 siam. Nam, ut inquit can. 1. placuit. 1. quest. 2. Non levis culpa est ista
 [Hh] teme-

temeritas, si sine luminariis, vel sine substantiali sustentatione eorum, qui ibidem seruituri sunt, tanquam domus privata, consecratur Ecclesia.

24 Si igitur dotantes sint plures, patroni erunt omnes, & sicut quasi Domini, & vocabuntur Domini. Superiori tamen providere incumbit, ne ex Patronorum multitudine gravetur Ecclesia. Unius enim est habere patronum unum, quam plures. Solet enim negligi, quod communiter possidetur. *l. meminimus. 2. vers. naturale quippe votum ff. Cod. Quando & quibus quarta pars debet. Abbas ad c. querimoniam. §. num. 3. post Petrum hoc tit.*

25 Qui dotat, dotem, si velit esse Patronus, dare debet sufficientem. *d. Novel. 67. cap. 2. d. can. nemo. 9. verbo sufficient. Joan. de Anania d. c. num. 8. hoc tit. Delphinat. d. tract. num. 100. perpetuam; Paul. de Castadinus. d. part. 3. in verb. secunda causa. num. 21. vid. Concil. Trident. sess. 14. de reform. cap. 12.*

Qua sit talis, iudicavit Episcopus. *can. sic quidam. 2. can. decretum. 3. can. noverint. 6. caus. 10. qu. 1. Rochus d. tract. verb. dotavit. qu. 100. num. 17.*

26 Dotare possunt, & sic fieri patroni, si velint, *l. si extraneus. §. ff. de Jure dot. omnes liberam rerum suarum administrationem habentibus. l. in rem mandata. 21. Cod. mand. Est enim Jus Patronatus ex genere promissorum. Ungepauer d. loc. num. 6.*

27 Dotare coguntur, qui Ecclesiam construxerunt: Quemadmodum enim pater filiam, quam in potestate habet, cogitur dotare, *l. capite. 19. ff. de ritu nupt. & votum & officium est paternum de eorum sua dare pro genie; l. mulier. 22. §. cum proponeretur. 4. ff. ad SC. Trebell. §. ult. vers. neq. enim. Cod. de dotis promiss. ita etiam tenetur dotare Ecclesiam, qui eam fundavit, construxit seu edificavit. *c. cum sicut. 8. & ibi Gloss. verb. consecranda. de consecrat. Eccles. vel altar. & can. nemo. 9. ad consecrat. dist. 1. aut in subsidium ad Episcopum recurratur, qui non assignata dote consecravit Ecclesiam; arg. c. non licet. 2. & c. Episcopus. 4. de prebend. & dignit. Abb. ad d. c. cum sicut. §. num. 3.**

28 Tribus ergo istis modis, fundacione, edificacione, dotacione, acquiritur Jus Patronatus; ita tamen si ubique Ordinarii Diocesani consensus aut accesserit; *d. c. nobis. 25. & ibid. Canonista. can. pie mentis. can. fiam.*

Corvinus
De Personis
et Beneficiis Ecclesiarum

G I
32

filii. can. considerandum. 16. qu. 7. Garc. de benef. part. 5. cap. 9. num. 71. Calderin. conf. 10. vers. nam auctoritas. de jure patronat. Lambertin. d. lib. 1. part. 1. qu. 2. art. 3. aut præcesserit, aut ex post facto supervenerit. Calder. conf. 6. de jure patron. Roch. d. tract. verb. pro eo. qu. 4. num. 9. Lambert. d. lib. 1. part. 2. qu. 1. art. 16. & quest. 11. art. 16. num. 51. Rot. decis. 101. num. 7. apud Paul. de Rubis. tom. 3. divers. Riccius decis. 143. num. 3. Quia non spectat ad Laicos, Ecclesiis aliquod onus imponere. c. Ecclesia. 10. de consuet.

Ordinarii nomine hic venit quilibet Prælati, etiam inferior, Episcopus 29
 scopalem Jurisdictionem habens. *Barbos. d. lib. 3. jur. Eccles. univ. cap. 12. num. 39. etiam Capitulum Sede vacante; non Episcopi Vicarius generalis absque speciali mandato. Barbos. d. loco. Garc. d. loc. num. 75. Vallens. in parat. Decret. ad hunc tit. num. 3.*

Qui si consentire nolit, compellet eum Superior, aut Ipse consensu 30
 t. *Massobr. in praxi habendi concursus. præbend. 7. dub. 7. Barbos. d. loc. num. 41.*

Consensum Ejus intervenisse ex diuturnitate temporis; in dotati 31
 one annorum triginta, in cæteris modis annorum decem; præsumitur. *Barbos. d. loc. num. 42. cum seqq. post Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumt. 132. num. 54. Garc. d. loco, num. 77.*

Tribus istis acquirendi Juris Patronatus modis addunt Canonistæ 32
 adhuc duos; *Præscriptionem*; Nempe, immemorialem, & rectè, quia illa
 vim habet tituli, *arg. c. 1. de præscript. in 6. c. super quibusdam. §. præterea. de verb. signif. Covarr. ad reg. possessor male fidei. de reg. jur. lib. 6. part. elect. 2. §. 10. Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 9. & privilegium Summi Pontificis.*

De ordinaria præscriptione disceptant graviter Canonistæ. Ple-
 rique eam concedunt Laicis adversus Ecclesiam liberam, Patronum
 non habentem, sed annorum quadraginta curriculo munitam: *c. cura
 pastoralis. 11. ibi, nisi legitima præscriptione munitus. h. tit. c. querelam. 24.
 vers. Nos igitur. de elect. c. generali. 13. eod. in 6. Adversus Ecclesiam non
 liberam seu patronatam & quidem Laicam, præscriptionem admittunt
 annorum decem vel viginti. Joan. Andr. ad d. c. querelam. Balbus de præ-
 script. part. 5. princ. qu. 9. num. 2. Paul. de Citadin. part. 3. in verb. quaro*

ergo. num. 3. & seqq. Rejicimus hanc opinionem, licet communem sit in praxi, ut test. Abbas ad d. c. querelam. observatam; & dicimus Laicum Jus Patronatus prescribere non posse. cum Joanne de Monte Marti quem allegat & sequit. Abb. d. loco. Archidiacon. in can. hortatur. 8. dist. 77. Felin. ad c. causam. de prescript. Fachino lib. 8. controvers. cap. 24. Ungepaur. d. loco. num. 19. Quia Laicus spiritualia & quae spiritualibus sunt annexa possidere non potest. Nam ut quis dicatur verè possidere, concurrere necessariò debent tria; videlicet actus corporis, affectus animi, & administrum Juris; Gloss. & Bart. ad l. 1. ff. de acquir. vel amit. possess. Et uno ex substantialiter ad confectionem actus requisitis demerente, deficit ipse actus. c. fin. de condit. apposit. in respons. impub. At Laicus jus resistit, ne spiritualia possidere possint. c. sacrosancta. 91. de elect. Ecclesia. 10. de constitut. c. causam. 7. & ibi Gloss. de prescript. Ergo eis connexa: De iis enim idem est iudicium. c. quanto. 3. & ibi Canon de iudic. & c. praeterea. 10. de transact. Qui autem non possidet, non potest prescribere. Quippe prescriptio super possessione est fundata sine possessione. 3. de reg. jur. in 6. d. c. causam. 7. c. ex literis. 3. in fin. de probation. & l. sine possessione. 25. ff. de usucap. & ubi deficit fundamentum superadificari potest nihil. c. veniens. 3. de Presbyt. non baptizato. Quia ergo Jus Patronatus conjunctum & connexum est causis spiritualibus d. c. quanto. 3. & c. de jure. 16. hoc tit. sequitur nec illud Laicum possidere & prescribere posse. Nec repugnat, quod Laici possint esse Patroni; quia, ut dictum, illud fit in favorem Ecclesiae; ut per illius juris acquisitionem inducerentur, ad constituendas, fundandas & dotandas Ecclesias. Igitur hoc extendi non debet ad prescriptionem, in qua causa ista cessat. c. cum cessante. 60. de appellat. recus. c. sane 9. de privileg. l. quod vero. 14. ff. de legib. Videat. Fachin. d. loco. & Ungepaur. d. loco. num.

33 Constituitur denique Jus Patronatus per Pontificis Summi, non inferiorum Antistitem vel Episcopi, c. 2. de reb. Eccles. non alienand. in 6. Gare. d. loco, num. 128. Vallens. d. loco. num. 4. privilegium. Propter summam quam in Ecclesiis omnes & beneficia habet potestatem. c. de cet. 2. de prebend. in 6. Canis. in Sum. Jur. Canon. hoc tit. §. 4.

34 Imò absque eo, licet Ordinarii ad sit consensus jus hoc Patronatus acqui-

Corvini
De Person
et Benefic. Ecc

G IV
32

acquiri non potest in Ecclesiis conventualibus, *Hosliens. col. 2. Abbas num. 9. in d. c. nobis. hoc tit. Riccius decis. 1466. Seraphim. decis. 1305. num. 5. & 1353. num. 5. & 1395. num. 2. Rota decis. 53. num. 1. part. 1. & Regularibus. Mohed. decis. 340. de jure patron. Covarr. ad d. regul. §. 10. Lambertin. d. loc. Barbof. d. loc. num. 48.*

Quod privilegium præsumitur in limine foundationis intervenisse 35 ex lapsu temporis, licet non sit enuntiatum. *Abb. in c. cura pastoralis. num. 4. hoc tit. Rota decis. 363. num. 1. & 573. num. 2. par. 4. divers.* Nisi tantum Episcopi, vel alterius Prælati inferioris consentium adhibitum fuisse ex foundationis instrumento constet. *Gabriel. commun. opin. tit. de præsumt. concl. 1. num. 57. Rota decis. 53. num. 2. part. 1. Barbof. d. loco, num. 49.*

Prædictis modis Jus Patronatus acquirere possunt omnes, qui re-36 num suarum administrationem habent liberam, *fac. l. in re mandata. 21. Ord. mand. & nominatim non sunt prohibiti: fac. l. mutus. 43. §. 1. ff. de procur. l. 1. §. 1. ff. de testib. l. nec non. 28. §. 2. ff. Ex quib. caus. major. 25. annis. maximè cum hæc res sit pia & favorabilis, quam extendi & ampliari convenit. c. odia. 15. de reg. jur. in 6. Paul. de Citadinis d. part. 3. d. tract. num. 36.*

Potest ergo & Fœmina fieri Patrona. c. ex literis. 7. h. r. c. fin. 37 de concess. præbend. *Paul. de Citadin. d. loc. num. 9.* Filius familias bona habens castrensia vel quasi: *fac. l. usq. 2. ff. ad SC. Maced. princ. Inst. quib. non est permiss. fac. testam. adventitia, in quibus pater non habet usumfructum: arg. Novel. 117. cap. 1. §. 1. minores annis viginti quinque, sed accedente decreto. arg. l. fin. vers. cum autem. Cod. Si major. fact. alienat. sine decr. fact. rat. hab. Simoncell. de contract. minor. lib. 1. tit. 2. inspect. 2. num. 23. Paul. de Citadin. d. tract. & part. secunda causa. qu. 7. num. 20.*

Non Monachus; cum non sit Dominus suarum rerum; *Auth. 38 ingressi. Cod. de SS. Eccles. Non infamis; cum Jus Patronatus honorem habeat annexum, d. c. nobis. 25. cujus ille incapax; l. 2. Cod. de dignit. l. 1. Cod. de infamib. Non hæreticus; quia ipsius bona confiscata sicut ipso jure; c. cum secundum. 19. de hæretic. in 6. e. vergentis. 10. eod. Auth. Gazaros. Cod. de hæretic. Abb. in d. c. nobis. 25. Non excommunicatione*

majori ligatus; Judæus, Paganus; quia jura mentionem tantum faciunt fidelium & Christianorum. *fac. c. pen. de sent. excomm.*

39 Patronus, constituto jure Patronatus, ultra Jus presentandi, quo egimus supra; consequitur commodum & incommodum. Juri constituto annexum. Est enim hoc Patrono partim honorificum, partim utile, & partim etiam onerosum. Hinc referente Glossa in d. nobis. 25. in voce modestie. hoc tit. versiculi sequentes:

*Patrono debetur honos, onus, utilitasque,
Præfens ut præsit, defendat, alatur egenus.*

40 Jus honorificum quod sit, non conveniunt Canonistæ; Glossa in d. can. pia mentis. 26. caus. 16. qu. 7. putat Patronum honorarium constituendum presentat Episcopo seu Ordinario. Consentit Rochus tract. verbo Honorificum. in princ. aliique. Alii verò per honorem intelligunt processionem; d. c. nobis. d. can. pia mentis. d. can. Frigyanus d. loco. Quia Patrono venienti ad Ecclesiam à Prælato & Clerico circumcurritur processionaliter ad Ecclesiam ambitum; & attribuitur, aditurque Patrono in processu & confessu inter Clericos ejusdem Ecclesie primus locus. Butrio, Abb. in d. c. nobis. Rochus d. loco. Lambertus d. & part. 9. qu. 1. princ. num. 15. Delphinat. d. tr. de Jure patron. lib. 2. num. 118. Leo in Thes. Fori Ecclesiast. part. 2. cap. 16. num. 72. Butrio d. lib. & cap. num. 214.

Hinc quidam haud malè colligunt, non posse sine venia invocari Patronum; quia generaliter verum, personas eas, quibus præcedenda est reverentia, in jus vocari non posse sine Magistratus consentia generaliter. 13. ff. de in jus vocando. Licet aliud videntur Johanni Fabro ad §. penales. 12. in verbis. & in eum. Inst. de action. & Alexandro ad lib. generaliter. Zuesio d. loco, num. 27. Ad quorum argumenta respondit Lambertinus d. qu. 1. art. 2.

41 Utile dicitur Jus Patronatus Patrono: quia cum ad inopiam vergentem alit Ecclesia. d. c. nobis. can. 30. quicunq. 16. qu. 7. Butrio num. 22. Abb. num. 6. Anan. num. 9. in d. c. nobis. Rochus d. tract. verb. d. nobis. qu. 1. num. 1. Lambertin. d. lib. 3. qu. 3. art. 1. Gigas de Pension. qu. 23. num. 1.

Corvino
De Person
et Benefic. Ecc

G IV

32

Dixi ad inopiam *vergantem*; nec enim necesse est, ut vult Gloss. verb. ad inopiam. in d. can. quicumq. & Rota decis. 594. n. 4. part. 4. divers. Patronum esse in egestate summa, quam probare debeat; esse positum. Sufficit enim esse in tali statu, ut secundum personæ suæ qualitatem, ex bonis propriis, aut aliunde sustentari nequeat. Honestè vid. l. si quis à liberis. §. sed si filius. ff. de liber. agnosc. c. 1. §. sane. de statu Monach. in 6. l. Nepos Proculo. 125. in fin. vers. potest. ff. de verb. signif. Lambertin. d. lib. 3. qu. 3. art. 3. num. 6. Novell. tract. de dote. part. 6. qu. 70. Barbof. d. loc. num. 216.

Quod tamen procedit, quando Ecclesiæ aliquid superest ultra id quod necessarium est ad Dei cultum, & Ministrorum alimenta. Abb. in l. c. nobis. num. 6. Butr. num. 22. Roch. d. verb. utile. num. 1. & 2. Cassad. lucif. 3. num. 2. de jure Patronat. Surdus de aliment. tit. 4. qu. 23. à princ.

Non præstanda Patrono ea alimenta in Ecclesiâ, sed in domu ejus: Rebuff. tract. congrua portionis. num. 97. Corduba de Lara in d. l. si quis à liberis. §. salent. num. 28. Surdus. d. tit. quest. 14. num. 21. Nec tantum ei, sed & ejus familiæ. Surd. d. tit. qu. 18. num. 18. & tit. 7. qu. 32. num. 30. Et quidem integra, id est; cibus, potus, vestis, lectum, aliaque omnia alimentorum voce comprehensâ. Surd. d. tit. qu. 23. à num. 12. Barbof. d. loc. num. 218. Cum enim teneatur Ecclesiâ de superfluis omnibus subvenire pauperibus; can. ult. 16. qu. 1. Ergo abundantius & melius providere Patrono egentî. Gloss. in d. can. quicumq. verb. ad inopiam. Abb. in d. c. nobis num. 6.

Onerosum etiam dicitur Jus Patronatus. Incumbit enim Patrono Ecclesiâ, ejusque Rectorem, contra vim hostilem defendere; d. can. quicumq. can. filius. can. decernimus. 16. qu. 7. personas, ejus bona dilapidantes, denunciare; perscrutari, Roch. d. loc. verb. onerosum. num. 3. Lambertin. d. lib. 3. qu. 2. in princ. art. 5. perperam & indebitè alienatâ revocare. Rochus d. verb. honorificum. sub num. 20. Cohæret enim Juri Patronatus, Protectionis, Advocatiæ, Guardia, & Vicedominatus Jus. c. præterea. 23. c. cum autem. 24. hoc tit.

Dictum Jus etiam modis variis transferri potest in alios. Eos in- cludit Glossâ in c. cum seculum. 13. verb. Emptorum. eod. hisce versiculis:

Jura

Jura Patronatus transire facit novus heres,
Res permutata, donatio venditioq.

Qui ostendunt illud transferri vel inter vivos, vel mortis causa.
Inter vivos; Permutatione, Donatione, Venditione.

44 Permutatione; modo illa fiat cum alia re spirituali, puta cum dicitur
Jure Patronatus; c. ad questiones. 6. d. ver. permut. aut Decimarum; c. 1.
un. eod. in 6. Canis. com. ad Decretal. ad c. quoniam. 3. & alios. hoc tit. num.
19. Est enim, ut supra dictum; Jus Patronatus spirituale ratione Ec-
clesiæ, cui adheret. Jam de spiritualibus ad temporalia improbat
permutatio. c. ult. eod. Ratio; quia dare spirituale pro temporali, aut
contra temporale pro spirituali, est Simonia, quæ est maximum pecca-
tum. c. tanta est labes. 7. c. querelam. 15. de Simonia.

45 Donationis aut legati titulo transit, modo, si legetur vel donec
Laico, adsit, vel ex intervallo accedat consensus Episcopi; qui non
quiritur, si Ecclesiæ vel loco pio donecetur. c. nullus. 17. & ibi Gl. in
Dd. c. illud. 8. c. quod autem. 1. c. ex insinuatione. 14. c. praterea. 23. hoc tit.
c. un. eod. in 6. Campan. in diversor. Jur. Canon. rubr. 11. cap. 13. hoc
decif. 576. part. 2. recent. Piafec. in praxi Episc. lib. 2. cap. 5. art. 1. num.
36. Maurize in select. Jur. Canon. hoc tit. Roch. verb. pro eo quod. num.
num. 3. & qu. 3. à num. 6. Zaf. comm. in Decret. ad h. tit. num. 14. con-
seq. Canis. d. loco, num. 18. Ratio diversitatis est: Quod Laici magis
gravent Ecclesias, quam Clerici: can. Laicus. can. Laici. 1. q. 2.
quodque Clerici, si excefferint terminos, facilius competiti possunt,
quam Laici. Vallens. in parat. Decret. ad h. t. §. 4. num. 3.

Nec etiam Episcopi consensu opus in donatione, quam facit Patro-
nus cum Patrono suo; Piafec. d. loc. num. 9. vers. descendentes. Zeri
in praxi Episc. part. 1. verb. Jus Patronatus. §. 2. vers. secundum dubium.
Azor. Inst. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 20. qu. 6. Omnino in ea quam facit
hujus filio. Calderin. Pereira de resolut. emphyt. cap. 8. num. 3. & de pamp.
elig. cap. 1. num. 24. Barbof. d. loc. num. 250.

46 Denique transfertur Jus Patronatus inter vivos venditione Univer-
sitarum, cui illud jus cohæret. c. ex literis. 7. h. t. Quia universitas prae-
paliter venditur, Jus verò patronatus cum universitate tantum acceditur.

CORVINUS
De Personis
et Beneficiis Ecclesiasticis

G. I.
32

rie. Multa enim sunt in consequentiam, quae fieri non possunt principalier. l. 1. ff. de auct. tutor. l. in modicis. 24. ff. de contrah. emt. vend. l. quadam. 62. ff. de acquir. rer. dom. Abb. in d. c. ex literis. num. 1. & 10.

Quare si Patronatus Jus in venditione universitatis est expressum, 47 non transit cum ea, quia venditum non est tanquam accessorium, sed tanquam principale, & ideo venditio, quoad Jus Patronatus, est irrita. c. de Jure. 16. h. v. Vide Roch. d. tr. verb. Ipse vel Is. qu. 25. Sanch. in prae. Decalogi. tom. 1. lib. 2. cap. 19. sub num. 12. Barbosa. d. loc. num. 241. cum seqq.

Sic etiam non transfertur Jus Patronatus per venditionem universitatis, cum illud specificè est exceptum. d. c. ex literis. Gloss. in c. cum seculum. 13. in voce Emptorum. eod. Garc. part. 5. cap. 9. num. 11. cum seqq. Vallens. d. loc. num. 1. Quia pacta contractui adjecta sunt servanda. l. c. in princ. ff. de pact.

Universitatis nomine veniunt, hereditas, bonorum possessio, 48 item veniunt. 21. §. ait Senatus. in fin. ff. de petit. heredit. l. 1. ff. quor. bonor. civitas, pagus, castrum, praedium, l. cum fundus. 10. in fin. ff. de legat. 2. adde. l. si mercedem. 55. §. 1. ff. de act. empti. in quibus Ecclesia Patronata continetur; quae si in alium conferantur, & Jus Patronatus illis inhærens una transfertur. arg. d. l. cum fundus. l. in modicis. 24. in fin. ff. de contr. empt. Canis. in Jur. Canon. sum. lib. 2. tit. de Institut. §. universitatis. 8. & in comment. adhunc tit. & c. quoniam. num. 20. Vid. Roch. d. tract. verb. Ipse vel Is. qu. 22. num. 40. Lambert. d. tract. part. 2. lib. 1. qu. 5. art. 15. Campan. d. rub. 11. cap. 13. num. 361.

Licet in creditore universitatis oppignorata aliud obtineat. c. cum Bertoldus. 18. de sent. & re judic. Canis. utroq. d. loco. Vallens. d. loco. Cumin cum nec transeat utile dominium, nec ullum commodum rei. l. 1. & 2. Cod. de pignor. act.

Quod, quia transit in conductorem universitatis per longum tempus, l. 1. §. 3. ff. de superf. juxta. l. fin. Cod. de prescript. longi temp. dicendum & transire Jus Patronatus. Canis. d. can. num. 23. Vallens. d. loc. num. 2.

Dubium est, an publicatis ob delictum Patroni bonis, Jus Patro- 49 natus transeat ad fiscum una cum iis. Distinguendum: Aut Jus illud [11] bonis

bonis publicatis fuit annexum: Aut personale & de per se principale distinctum. Illo casu transit ad fiscum: *ex d. c. ex literis. & d. c. cum seculum. Gloss. in can. filius. 16. qu. 7. Giga tract. de crim. Lesse Majest. qu. 4. num. 6. Delphin. d. d. rubr. de penis committent. crim. lesse Majest. qu. 4. num. 6. Delphin. d. d. rubr. lib. 2. num. 220. Costa in c. si pater. de testam. verb. Patronatus [su. num. 7]. Non hoc: & remanebit apud delinquentem, donec per Judicem Ecclesiasticum, eo, tanquam indignus per sententiam privetur. *d. Gloss. & Gloss. in Clem. Pastoralis. verb. substantia. de re judic. Giga d. loco. Quo facto si jus patronatus est Gentilitium, transibit ad Gentiles, juxta dispositionem Fundatoris; Si hereditarium, evanescet & Ecclesia manet libera. Eo non facto transibit ad heredem condemnati. *Auth. de hereditate. Cod. de donat. int. vir. & uxorem. Garcias d. loco, an. num. 26. p. Salic. gun. in c. quanto. de judic. an. num. 27. Vide & Barbof. d. loc. num. 239. Zaf. d. loc. num. 26.***

50 Mortis causa transfertur Jus Patronatus successione jure, *con considerandum. 16. qu. 7. c. quoniam. 3. hoc tit. in heredes c. significat. 41. de testib. Clem. ult. hoc tit. non tantum sanguine junctos, can. filius. 31. d. caus. & qu. sed & ex testamento in extraneos, d. c. quoniam. Gloss. in d. can. pie mentis. Butr. ad d. c. cum seculum. num. 14. sive masculinos, sive foeminas, Rochus d. verbo. Ipse vel is. qu. 6. Lambertim. d. 2. part. d. 1. qu. 2. art. 14. Garcias d. loco, num. 143. Canis. in comment. hoc tit. d. 1. & seqq. num. 3. & 4. sive adultos, sive pupillos; idque mos ante hereditate, etiam ante possessionem captam; *Vallens. d. loco, num. 4. nec tantum pro portione hereditaria, sed ad singulos in solidum; c. 1. hoc tit. cum jus istud, ut supra diximus, sit individuum. d. c. 1. Unde & transit in stirpes, non in capita. Clem. 2. h. tit. Zaf. d. loc. num. 27. Canis. d. loco, num. 11. Vallens. d. loco, num. 5.**

Non est itaque dubium transire hoc jus ad quemcunque heredem, cum bonorum universitate: *d. c. ex literis. 7. hoc tit. cui adheret tanquam accessorium. Zaf. d. loco.*

51 Est dubium, an transeat in fideicommissarium universalem. Communis sententia est, *teste Rocho in d. verb. Ipse vel is. qu. 9. num. 27. Gomez. 1. var. resolut. cap. 5. num. 29. vid. Garc. d. loco, num. 17. & Facchin. eam approbante, lib. 10. contrav. cap. 94. quod non; arg. l. quia permissa. 4. §.*

Corvinus
De Personis
et Beneficiis Ecclesiasticis

G IV
32

42. §. restituta. ff. ad SC. Trebell. & l. si quis. 33. ff. de relig. & sumpt. funer. Quæ & vera. *Canis. d. loc. num. 6.* Quia cum hæres quartam Trebellianicam, quam retinet, detrachere non possit, nisi prius omnium bonorum hereditarium æstimatione facta, §. 6. & passim *Instit. de fideicom. hered.* & jus patronatus non veniat in æstimationem, c. 16. §. un. hoc tit. fit ut contra hæredem, qui semel per additionem sibi acquisivit hereditatem totam, non possit fideicommissarius agere ultra tres partes hereditatis æstimabiles; nec consequenter ad Jus Patronatus; ut scribit *Lambert. d. lib. 1. part. 2. qu. 35. art. 2. vers. Ego magis clare dicerem. & ex eo Canis. d. loco & num.*

Videndum nunc quis in causa Juris Patronatus Judex sit competens, Laicus, an Ecclesiasticus. Videtur dicendum Laicus. 1. Quia competit Laico, & quidem Jure proprio, tanquam fundatori, dotatori vel constructori: d. c. quoniam. 3. & c. cum dilectus. 28. hoc tit. 2. Quia videtur jus esse non spirituale, cum acquiratur, contra c. 1. de præbend. jure hereditario; *can. considerandum. 35. can. si plures. 36. caus. 16. qu. 7. d. c. quoniam. 3. c. significavit. 41. de testib. & attest.* sed temporale. Non tamen dubitandum causam Juris Patronatus pertinere ad Judicem Ecclesiasticum. Quia jus illud, ut & supra dictum, conjunctum atque connexum est spiritualibus. c. quanto. 3. de Judic. c. de Jure. 16. hoc tit. Connexa enim judicantur, sicut ea quibus connectuntur, eandemque ex connexione & cohesione assument naturam. l. quæ religiosis. 43. ff. de rei vind. l. arbor. 19. in princ. ff. communi divid. Quæ admodum igitur de causis & negotiis spiritualibus seu Ecclesiasticis tantum judicare possunt personæ Ecclesiasticæ, c. decernimus. 2. de judic. ita etiam personæ eadem tantum judicare possunt de causa Patronatus. Nec rationes in contrarium adductæ merentur refutationem.

Sed quæ diximus obtinent, quando de ipso Patronatus Jure controversatur: non quando de ejus possessione, vera vel quasi; De hac enim *secund. Covarruv. præf. quæst. cap. 35. num. 1. vers. secunda conclus. & D. quos alleg. & Tessaer. decis. 82. num. 1. Gail. lib. 1. obs. 38. num. 8. Mysing. cent. 2. obs. 67. num. 2. cum seqq. aliisq.* cognoscere potest Judex secularis. Est enim possessorium temporale quid. Et possessori-

um nihil habet commune cum proprietate. *Aliter Abb. qui consalia*
c. literas. 2. num. 6. de juram. calum.

Quod non tantum procedit in retinenda & recuperanda posses-
 sionis Interdicto, sed & adipiscenda: *Grammat. decis. 78. & Tessaur. d. de*
cif. 82. num. 2. siquidem hoc proprietatis causam non habet adma-
 tam: ut *Salvianum, tit. ff. de interd. Salviano. & §. adipiscenda. 3. cor.*
Interdictum quoq. Insti. de interd. Quod Legatorum; l. 1. §. 1. de
tem. 1. cum seq. ff. Quod Legator. & simile: Alias non. c. num. 3. de
cognit. c. lator. §. qui filii sint legit. Ungepauer. in com. ad Decret. ad l. 1.

54 Quia in dubio Ecclesia à Patronatus Jure, (quod est quædam Ec-
 clesia servitus *Abb. ad d. c. quoniam. num. 9.*) præsumitur libera: *L. 1.*
titius. 8. ubi Gloss. Cod. de servitut. & præsumptioni tamdiu statur, donec
probetur contrarium; l. fin. in princ. ff. quod met. caus. C. ad lib. 2. p. 1.
obs. 128. num. 12. est Judicis in modos, quibus illud Actor probare
diligenter inquirere.

Descendunt illi cum ex dispositione Juris communis, tum
 Concilio Tridentino *sess. 25. de reform. cap. 9. Leo in Theatro fori Eccl.*
part. 2. cap. 6. num. 2. Quod, dicto loco, sic loquitur: *Sicut legimus*
Patronorum jura tollere, piaq. fidelium voluntates in eorum iustitiam
violare, æquum non est; sic etiam, ut hoc colore beneficia Ecclesiasticæ
vitutem, quæ à multis imprudenter fit, redigantur, non est permittendum.
Ideo decrevit Sancta Synodus, ut titulus Juris patronatus sic ex fundatione,
vel dotatione, & aliis à jure requisitis ostendatur.

55 Primus ergo Jus Patronatus probandi modus est, *secundum d. Con-*
cil. d. loco per documenta authentica foundationis, vel dotationis; non
privilegii, aut alterius qualitatis, vel accidentis extrinsece adveniens
ut collig. Cassad. decis. 7. de jure patron. Campan. d. tract. rubr. 11. cap. 13.
num. 105. Barbof. de offic. & potest. Episc. part. 3. all. g. 72. num. 21.

56 Authentica documenta, hic sunt scriptura publicæ, quibus ceteris
 tur sine alio adminiculo, vel jure, aut consuetudine speciali. *c. cum dila-*
ctus. de fide instrum. Innoc. in c. 1. num. 2. eod. & Bart. in l. si quis. in req.
§. si initium. num. 5. ff. de edendo.

Quæ tamen, ut S. Congregatio censuit, requiruntur tantum pro
 fac-

Corvinus
 De Personis
 et Benefic. Ecc.

G I V
 32

forma. *Rota decis. noviss. 199. num. 4. par. 2. Leo d. loco, num. 2. Barbof. d. loc. num. 68.*

Modus secundus est per *Multiplicationem presentationum*, ad mi-
 nus duarum, *Riccus in praxi. resol. 127. Campan. cap. 13. num. 425. aut*
num. Zypaus in Anal. Jur. Pontif. novi. h. t. num. 5. vid. Barbof. in re-
miss. ad d. cap. 9. Conc. per antiquissimum temporis cursum qui homi-
nium memoriam excedat: Concil. d. loco. Mascard. de probat. concl. 103,
num. 9. Leo d. loco, num. 3. Barbof. d. loc. num. 69. Zypaus in Anal. Enar-
rat. Jur. Pontif. novi. hoc tit. num. 5. seu annorum centum lapsum,
Marc. Ant. var. resol. lib. 1. resol. 80. num. 11. Leo d. loc. num. 5. etiam si
fundationis vel dotationis nullum ostendatur instrumentum; nec ea-
rum ulla appareat mentio facta in presentationibus. Riccus in praxi ver-
forens. resol. 127. num. 1. Leo d. loco. Barbof. d. loco. Zypaus d. loco alleg-
S. Congreg. Conc. 23. Junii Ann. 1594. modo hæc saltem per annos quin-
quaginta effectum fuerint fortiter S. Congr. Conc. 25. Octob. 1594. Zyp-
aus d. loco. vid. Leo d. loco, num. 5.

Immemorabilis quoque usus ad diem motæ litis relatus, ex *Congr. 58*
Conc. apud Piafec. post Gonzal. ad reg. 8. Conc. Gloss. 18. verb. presentat.
in part. 2. cap. 5. num. 7. Ricc. d. loc. vice tituli est: Rota decis. 254. d.
num. 10. lib. 3. part. 3. divers. & decis. 312. num. 4. part. 1. rec. unde sal-
tem præsumitur jus ex fundatione; licet hoc non appareat; nisi constet
de principio invalido. Gonzal. d. Gloss. 18. num. 48. Piafec. d. cap. 5.
num. 7. vers. non tamen. Ricc. de noviss. probat. Jur. Patrôn. resol. 47. Ro-
ta decis. 548. num. 2. part. 2. recent. Zypaus d. loco, num. 6.

Et hæc si contra Ecclesiam agatur: & tantum in quibus præsumi-
 tur usurpatio; alioqui manent termini juris communis. *Riccus supra*
decis. 145. Zyp. d. loco.

Ceterum si constet eam esse patronatam, controversatur verò in-
 ter aliquos, quis eorum sit Patronus, non servabitur iste Rigor; ut *decis.*
ref. Piafec. ubi supra. Quippe cum hic esset Decreti ratio, ne scilicet
 Ecclesiæ liberæ redigantur in servitutem & clientelam, præsertim sæcu-
 larium. Non hic ergo præsentationum continuatio erit pro forma, ut
 in aliis, *Riccus ubi sup. decis. 147. & 148.* sed sufficet qualis qualis ad-
 versarii melior probatio. *Zypaus d. loco. vid. Barbof. d. loc. num. 103.*

- 59 Tertius modus est; Per *Præsentandi* possessionem quadragenariam, sed effectum fortitam, & cum qua concurrat vox & fama publica, alteræ præsumptiones vim famæ habentes. *Cassad. decis. 3. num. 4. cum seq. de probat. Mantica decis. 318. num. 5. Seraphin. decis. 1103. in fin. & decis. 1141. num. 6.* Nec enim hic fama sola, licet alias ad variorum iurum probationem plurimum possit; *Freherus tract. de fama publica lib. 2. cap. 4. num. 1. & 3.* quoad plenam probationem; *Mantic. decis. 318. sub num. 5.* sufficit. *Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 310. num. 10. Riccius in d. praxi ver. forens. resolut. 130. Barbof. d. loc. num. 85. cum seq.*
- 60 Quartus modus est: Per *Emunitivas* Ordinariorum, sed directorum, *Rota decis. 388. num. 1. part. 1. & decis. 289. num. 1. part. 2. de vers. non suspectorum & interesse habentium; Rota decis. 405. num. 2. part. 1. rec. antiquas, hominum memoriam excedentes; Garc. d. cap. 9. num. 88. cum multis seqq. Rota decis. 224. num. 4. & 5. part. 1. rec. saltem duas; Rota decis. 160. num. 6. & decis. 169. num. 2. part. 1. recent. & decis. 170. num. 3. part. 2. recent. diversorum Notariorum instrumentis comprehensas. Achilles decis. 8. num. 2. de Jure patronat. Rota decis. 518. num. 2. & 3. part. 1. recent. Barbof. d. loc. num. 91. & 92.*
- 61 Quintus; Per *insignia* alicujus familiae sculpra in Ecclesia, *Rota in c. cum Ecclesia. num. 37. de caus. poss. Lambert. d. tract. & lib. 3. cap. 4. art. 4. num. 2. Riccius in d. tract. de noviss. probat. Jur. patron. resolut. 131. ad adminiculis aliis concurrentibus. Seraphin. decis. 552. num. 2. & decis. 1141. num. 7. Barbof. d. loco, num. 93. & 94.*
- 62 Sextus; Per alicujus familiae *denominationem* capelle, *Rota decis. 694. num. 6. part. 2. recent. Epitaphia, Lambert. d. tract. lib. 2. art. 4. qu. 10. Mascard. de probat. concl. 958. num. 18. inscriptionem antiquissimam in marmoribus, lapidibus, vel lignis positam in Ecclesia & locis publicis. Menoch. de presumpt. lib. 6. præf. 73. num. 7. Riccius in d. praxi resolut. 125. num. 3. in fin. Garc. d. loc. num. 91.*
- 63 Septimus; Per *sententiam* Episcopi, sed antiquam; *Putan. decis. 237. lib. 2. in correct. Ricc. d. loco. resolut. 125. & in d. tract. resolut. 237. num. 1. Ciarlin. contrav. forens. cap. 57. & 58. num. 5. & cap. 107. num. 88. puta quinquaginta annos excedentem. Gratian. discept. forens. cap. 310. ex n. 90. Campan. d. divers. rubr. cap. 13. num. 421. Ciarlin. d. cap. 57. num. 7.*

Corvinus
De Personis
et Benefic. Ecc.

G I V
32

Octavus; Per Antistitum *litteras Institutionales*, attestantes bene-64
ficium ad præsentationem alicujus Patroni pertinere. *Flam. Paris. dere-*
gnat. benef. lib. 8. qu. 11. num. 38. Marc. Antonin. var. resolut. lib. 2. re-
solut. 80. num. 1. Riccius d. tract. resol. 22. Barbosa d. loco, num. 98.

Qui modi probandi procedant in privatis & iis omnibus per quos 65
Jus Patronatus non præsumitur esse usurpatum, ut sunt per excellentiam
Imperator, Reges alique Principes Supremi. *d. Conc. d. loco.* Ab iis
qui præsumuntur per usurpationem illud acquisivisse, requiritur pleni-
or & exactior probatio ad docendum titulum. *Concil. Trid. d. sess. & cap.*

Usurpatio præsumitur, *sec. S. Congreg. test. Gonzal. d. Gloss. 18. 66*
num. 66. in Dominis Civitatum, Castrorum & locorum, Ducibus;
Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & aliis quibuscunque Dominis
perpetuam Jurisdictionem habentibus. Nec non Universitatibus seu
Communitatibus, *Concil. d. loc.* etiam Parochianorum, *Zerula in d.*
praxi Episc. part. 1. verb. Jus Patronatus. vers. ad tertium. Cavalcan. de
off. 17. num. 7. part. 2. Gonzal. d. Gloss. 18. num. 63. Riccius in prax. re-
sol. 131. & in d. tract. resol. 82. & 108. Garc. d. loco. num. 102. etiam par-
vis. *Garc. d. loco. & num. Ricc. in prax. res. 135. in tract. resol. 101.* Non
tamen confraternitatibus. Utpote constantibus tantum ex personis
privatis pietatem colentibus. *Innoc. in c. dilecta. num. 9. & ibi Cardin.*
num. 7. de excessib. Prel. Alex. conf. 102. num. 2. vers. confirmatur. num.
7. Barbof. d. loco. num. 149.

Post hæc tenus dicta sequitur Juris Patronatus *amissio*, ultimum co-
mumque in prædicto jure considerantur.

Amititur vel propter *delictum*, vel propter *causas alias*. 67

Propter *dilectum*; I. Si Patronus factus sit hæreticus, vel Crimen
Læse Majestatis commiserit: *c. vergentis. 10. de hæretic. Auth. Gazaros.*
Cod. de hæret. & Manich. Istorum sit receptator, defensor; Sit apostata,
in excommunicatione majore maneat per annum; Quia tum habe-
tur pro hæretico. *Marescot. var. lib. 1. cap. 83. num. 13. & 14. Monet. de*
commut. ult. volunt. cap. 11. num. 158. cum seqq. Vivian. in praxi Juris
Patronat. lib. 15. cap. 2. num. 6. Et tum Jus Patronatus infertur fisco:
d. c. vergentis. 10. Vallens. in parat. ad h. tit. §. 7. num. 2. II. Si Recto-
rum vel Clericum alium Ecclesiæ per se vel per alios occiderit, aut muti-
lare

- lare præsumperit: *c. in quibusdam. 12. c. ad aures. de penis. Vivian. d. lib. 15. cap. 2. num. 9.* citra necessariam sui defensionem: *Vivian. d. lib. 15. cap. 2. num. 9.* Et tum cedit Jus Patronatus Ecclesiæ cui injuria est illata. *Vallenf. d. loc. num. 1.* III. Si Jurisdictiones, bona, census, & Ecclesiæ jura quæcumque arte aut colore quæsito sibi Patronus usurpet. *Concil. Trident. sess. 22. de reformat. cap. 11.* Quia ipso jure est excommunicatus; notum à Summo Pontifice absolvendus. *Vallenf. d. loc. num. 3. Leo in Theol. Jus. Eccl. d. part. capit. 21. num. 31. Gall. in Margarita casuum conf. verb. Jus Patronatus. num. pen. Barbosa d. loc. num. 262.* IV. Si Jurisdictionis, aut alio quocunque titulo, contra sanctiones canonicas, vel in alium transferre præsumperit: *c. quia Clerici. 6. hoc tit. Quæ ex decreto Concilii Tridentini. d. sess. 25. de reformat. cap. 9.* excommunicationis & interdicti penis subicitur: Et eo casu Ecclesiæ redit ad libertatem. *Piasce. 2. part. cap. 5. art. 11. num. 37. Vallenf. d. loco. num. 4.*
- 68 *Amittitur etiam modis aliis Jus Patronatus:* 1. Ut destructione Ecclesiæ; si videlicet sacra ædes consumpta fuerint incendio: aut rito suo, aut terra motu corruerint: *arg. §. finitur. 3. Inst. de usufr. l. 1. §. rei mutatione. 2. ff. Quib. mod. usufr. amitt. 2.* Si ejus reditu deficere patiatur Patronus: *Gregor. XV. decis. 405. num. 1. Vivian. libro 15. cap. 1. num. 1.* nec restituat: *Roche. ad verb. construct. p. 1. num. 12. Vivian. d. cap. 1. num. 3. & 4.* 3. Si Jus Patronatus præcipue bi patiatur: *Abb. conf. 106. col. pen. lib. 2. Vivian. d. cap. 1. num. 8. & Vallenf. d. loc. num. 6.* 4. Si Jus suum Ecclesiæ cedat, vel Ecclesiæ Juris Patronatus sine reservatione juris sui patiatur fieri Collegiarum aut Monasterio conferri. *c. nobis. ubi Gloss. verb. Capell. hoc tit. Masson. praxi habendi concursum. pr. alud. 7. dub. 5. num. 5. & pr. alud. 2. dub. 3. Vivian. d. cap. 1. num. 12.*
- His addantur ea quæ in præcedentibus de Juris Patronatus translatione in alios diximus in Jure nostro Canon. per *Aphorism. exp. tract. nostro de person. Ecclesiast. & supra tit. 4. hoc lib.*
- 69 Ad instar Juris Patronatus ex eo nata est Regalia;
Mare pulchra filia pulchrior.
- 70 Verum in conditionibus Belgicis non habet locum teste *Zypreus d. loco. num. fin.* quem sequitur *Vallenf. d. loco. num. fin.*

CORVINUS
De Personis
et Beneficiis Ecclesiæ

G I V
32